Հավելված՝
Հայաստանի Հանրապետության
Շիրակի մարզի
Գյումրի համայնքի ավագանու
2023 թվականի հունիսի 28-ի
N ---------116-Ա---------որոշման

ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՎԱԾ Է
ՀՀ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ
_____ Ա. ԱՎԱՆԵՍՅԱՆ
«____»_____2023թ.

ՀԱՎԵԼՎԱԾ
Գյումրի համայնքի 2024 թվականի շրջակա
միջավայրի և բնակչության առողջության
պահպանման ծրագիր

ԳՅՈՒՄՐԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ 2024 ԹՎԱԿԱՆԻ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐՈՎ ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՄԱՄԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ԳՅՈՒՄՐԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
ՂԵԿԱՎԱՐ

Վ. ՍԱՍՈՆՅԱՆ

<<25>> ---------- 2023թ.

ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՎԱԾ Է
ՀՀ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐ

---------- Ա. ԱՎԱՆԵՍՅԱՆ

<< >> ---------- 2023թ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶ

ԳՅՈՒՄՐԻ ՀԱՄԱՅՆՔ

ՀԱՅՏ 2023

ԳՅՈՒՄՐԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ 2023 ԹՎԱԿԱՆԻ

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ԾԱԽՍԵՐԻ ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ

ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄ 05.06.01

ԳՅՈՒՄՐԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԿԱՄՈՅԻ ՓՈՂՈՑ 38Ա, 40Ա, 42Ա, 73 ԵՎ ՇԱՀԻՆՅԱՆ ՓՈՂՈՑ 4 ՇԵՆՔԵՐԻ ԲԱԿԻ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ՖՈՒՏԲՈԼԻ ՓՈՔՐ ԽԱՂԱԴԱՇՏԻ ԿԱՌՈՒՑՈՒՄ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքի նկարագրությունը..... 3

Ծրագրի ընդհանուր նպատակը..... 5

Ծրագրի հիմնավորումը 7

Հավելված 1..... 8

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Գյումրի համայնքի տարածքը 4429 հեկտար է: Համայնքի ռելիեֆը հարթավայրային է՝ ծածկված լճագետային և հրաբխային շուրջ 350մ հզորությամբ նստվածքներով: Համայնքի տարածքն ակոսվում է Չերքեզի, Ջաջուռի,Գյումրի գետակի և այլ ձորերով: Ռելիեֆը հարթավայրային է՝ ծածկված լճագետային և հրաբխային շուրջ 350մ հզորությամբ նստվածքներով: .

Գյումրի քաղաքն ապրել է պատմական զարգացման տարբեր փուլեր և հարուստ է պատմամշակութային ժառանգությամբ: Քաղաքի կենտրոնական մասը, ինչպես նաև Ախուրյանի ձորը՝ որպես բնական լանդշաֆտի պահպանման տարածք, ընդգրկված են «Կումայրի» պատմաճարտարապետական արգելոց-թանգարանի սահմաններում: «Մեծ Կումայրի» արգելոց-թանգարանը զբաղեցնում է շուրջ 1300 հա տարածք, որի տարածքում գտնվում է 1170 պատմամշակութային հուշարձան:

Գյումրու օդը կազդուրիչ է ու առողջարար, բուսականությունը տափաստանային է,գետահովիտներում աճում են ակացիա, թխկենի, հացենի և այլ ծառատեսակներ:

Համայնքը տարեկան ստանում է մոտ 2500 ժամ արեգակնային լույս և ջերմություն: Մեծ է հորդաբուխ աղբյուրների քանակը, որոնք միասին մեկ վայրկյանում տալիս են 1200 լիտր ջուր:

Որոշ ջրային կառույցների վատ վիճակը, որոնք նախատեսված են մեղմելու միկրոկլիման, ամբողջացնելու համայնքի ճարտարապետական տեսքը և հանդիսանում են համայնքի այցեքարտը: Գյումրու համայնքապետարանի հաշվեկշռում գտնվող 6 ջրային կառույցներից 4-ը վերանորոգվել են և այժմ գործում են:

Համայնքի արևմտյան մասով հոսում է Հայաստանի Հանրապետության ջրառատ գետերից մեկը՝ Ախուրյանը: Գյումրին գտնվում է 8-9 բալանոց սեյսմիկ գոտում: Այստեղ 1840թ. հունիսի 20-ին, 1846թ. մարտի 22-ին, 1926թ. հոկտեմբերի 29-ին, 1988թ. դեկտեմբերի 7-ին տեղի են ունեցել աղետալի երկրաշարժեր՝ մարդկային մեծ զոհերով և նյութական կորուստներով:

Շրջակայքը հարուստ է շինանյութերով՝ տուֆով, բազալտով, դիատոմիտով, կավով,սևահողային արգավանդ դաշտերով:Գյումրին իր անվանումը վերցրել է Ախուրյան գետի Գյումրիգետ վտակի անվանումից,որը հոսում է համայնքից ոչ հեռու:

Այս տեղանքում մարդիկ բնակվել են սկսած մ.թ.ա. VI դարից: Այս մասին հիշատակել է հին հույն պատմիչ Քսենոփոնը:

Հայկական մատենագրության մեջ Կումայրին (Գյումրու հնագույն անվանումն է) առաջին անգամ հիշատակվում է 773-775թթ.՝ արաբական տիրակալության դեմ ապստամբության հետ կապված: Միջին դարերում Կումայրին արդեն խոշոր բնակավայր է եղել: 1804թ. ռուս-պարսկական պատերազմի ժամանակ (1804-1813թթ.) Կումայրին մտել է Ռուսաստանի կայսրության կազմի մեջ: 1837թ. քաղաքից ոչ հեռու հիմնադրվել է ռուսական ամրոց, նույն թվականին Կումայրի է այցելել կայսր Նիկոլայ I-ը, և Կումայրին վերանվանվել է Ալեքսանդրապոլ՝ ի պատիվ կայսրուհի Ալեքսանդրայի: 1840թ. Ալեքսանդրապոլը պաշտոնապես դարձել է քաղաք, իսկ 1850թ. դարձել է Երիվանի գավառի Ալեքսանդրապոլի շրջանի կենտրոն: Լինելով սահմանային բերդքաղաք, Ալեքսանդրապոլը դարձել է առևտրի և արհեստների կարևոր կենտրոն, հայ մշակույթի խոշորագույն կենտրոն Անդրկովկասում:
1899թ. Թիֆլիս-Ալեքսանդրապոլ, Ալեքսանդրապոլ-Երևան երկաթուղային գծի կառուցումից հետո, որը 1906թ. ձգվեց մինչև Ջուղա և հետո դեպի Թավրիզ, Ալեքսանդրապոլը դարձավ կարևոր երկաթուղային հանգույցներից մեկը: Դա շրջադարձային պահ է եղել քաղաքի սոցիալ-տնտեսական և մշակութային կյանքում: Թիֆլիսից և Բաքվից հետո Ալեքսանդրապոլը համարվել է երրորդ ամենամեծ և ամենակարևոր առևտրային կենտրոնը Կովկասում:

1924թ. Ալեքսանդրապոլը վերանվանվել է Լենինական, իսկ 1991թ. սկզբին՝ Կումայրի:

1991թ. սեպտեմբերի 21-ի Հայաստանի անկախության հռչակումից հետո քաղաքին վերադարձվեց իր պատմական անվանումը՝ Գյումրի:2013թ.-ին Գյումրին ճանաչվել է «ԱՊՀ մշակութային մայրաքաղաք», իսկ 2016թ.-ին՝ «ՀՀ երիտասարդական մայրաքաղաք»:

Համայնքում հաշվառված բնակչության թիվը 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ 157,454 է:

ԾՐԱԳՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Գյումրի համայնքը, որպես ազդակիր համայնք՝ մասհանումներ է ստանում «Արմենիա միջազգային օդանավակայաններ» ՓԲԸ-ի /Շիրակ օդանավակայան/, «Գյումրու բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ի և «Գյումրիֆիշ» ՍՊԸ-ի կողմից արտանետման անշարժ աղբյուրներից մթնոլորտային օդ վնասակար նյութերի արտանետման, ջրային ռեսուրս վնասակար նյութերի և /կամ/ միացությունների արտահոսքերի և ընդերքօգտագործման թափոնների տեղադրման կամ պահման համար վճարվող բնապահպանական հարկերից:

Հայաստանի Հանրապետությունում շրջակա միջավայրի աղտոտման հետևանքով մարդու առողջության վրա վնասակար ազդեցությունները կարող են կանխվել կամ նվազեցվել բնապահպանական կառավարման պլանով՝ սոցիալական ազդեցությունները մեղմացնող միջոցառումների և բնապահպանական միջոցառումների արդյունավետ իրականացման արդյունքում:

Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության (այսուհետ՝ ԱՀԿ) կողմից հանրային առողջապահության հիմնարար ուղղություններ են սահմանվել բնակչության (հանրային) առողջության պահպանումը և հիվանդությունների կանխարգելումը: Հայաստանի Հանրապետության 15 տարեկան և ավելի բարձր տարիքի բնակչության շրջանում ֆիզիկական թերակտիվության (հիպոդինամիա) ցուցանիշը կազմում է 16,5 %[1]:

Ֆիզիկական ակտիվությունը ֆիզիկական և հոգեկան առողջության հզոր միջոց է: Սակայն շատերի առօրյա կյանքում ֆիզիկական ակտիվությունը բացակայում է, ինչը հանգեցնում է վերջիններիս առողջության համար ծանր հետևանքների: Ֆիզիկական պատրաստվածությունը ոչ միայն սպորտի և ֆիզիկական դաստիարակության, առողջության և առողջապահության կարևորագույն բաղկացուցիչ մասն է, այլև համարվում է պետության սոցիալական քաղաքականության կարևորագույն ուղղություններից մեկը:

Միջազգային առողջապահական կազմակերպությունների գնահատմամբ՝ առողջ

[1] Աղբյուրը՝ ՀՀ կառավարության նիստի արձանագրություն, բակային սպորտի զարգացման հայեցակարգ

ապրելակերպի ձևավորումը հիվանդությունների կանխարգելման արդյունավետ և քիչ
ծախսատար միջոցներից է: Ավելին, առողջ ապրելակերպի ամրապնդմանն ուղղված միջոցառումները ազգաբնակչության առողջությանն ուղղված լավագույն ներդրումն են և, որպես արդյունք, դրականորեն են անդրադառնում երկրի տնտեսական բարեկեցության վրա:

Ներկայումս համայնքներից շատերում բնակչության ֆիզիկական ակտիվության հնարավորությունները չափազանց սահմանափակ են: Տեղական ինքնակառավարման մարմինները կարևոր դերակատարություն ունեն ակտիվ կենսակերպի համար պայմաններ ու հնարավորություններ ստեղծելու գործում:

Գյումրի համայնքն իր բյուջեի հնարավորությունների սահմաններում մշտապես աջակցում է մարզական կյանքի կազմակերպմանը, ֆիզիկական կուլտուրայի և առողջ ապրելակերպի խրախուսմանը: Հիմնական խոչընդոտներ են հանդիսանում՝ մարզագույքի պակասը և մաշվածությունը, չափանիշներին չհամապատասխանող մարզումային և մրցումային դահլիճների բացակայությունը, մարզադպրոցների շենքերի հիմնանորոգման անհրաժեշտությունը, բակային տարածքներում խաղահրապարակներում մարզասարքերի բացակայությունը, առողջ ապրելակերպի արմատավորման ոչ բավարար մակարդակը, բակային տարածքներում խաղահրապարակների բացակայությունը: Այս խնդիրների լուծումը դժվարանում է համայնքի բյուջեի սղության պատճառով, որի հետևանքով կարող են նվազել հանրապետական և միջազգային մրցաշարերում բարձր մարզական ցուցանիշները, ինչպես նաև կարող է պակասել ֆիզկուլտուրայով զբաղվողների թիվը:

Անկախ բոլոր խնդիրներից, սպորտային կյանքը Գյումրիում երբեք չի մարում: Նվիրված, անընդհատ աշխատող ու մեծ ձգտումներ ունեցող մարդիկ հասնում են իրենց նպատակին՝ դառնում են չեմպիոններ ու ապացուցում, որ սպորտում ամենակարևորը չհանձնվելն ու սեփական ուժերին հավատալն է:

Բնապահպանական հարկից մասհանվող գումարներով նախատեսում ենք իրականացնել բակային սպորտի զարգացմանն ուղղված ծրագիր՝ մասնավորապես ֆուտբոլի փոքր խաղադաշտի կառուցում :

ԾՐԱԳՐԻ ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄԸ

Ծրագրի համառոտ նկարագրություն՝ Գյումրիի քաղաքի Կամոյի փողոց 38Ա, 40Ա, 42Ա, 73 և Շահինյան փողոց 4 շենքերի բակի տարածքում ֆուտբոլի խաղադաշտի կառուցում:

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը. համայնքում մարզական կյանքի կազմակերպում, ֆիզիկական կուլտուրայի և առողջ ապրելակերպի խրախուսում

Ծրագրի նպատակն է ստեղծել պայմաններ ֆիզիկական գործունեությամբ զբաղվելու համար, ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ազգային համակարգում բակային սպորտով զբաղվելու մշակույթի վերականգնումը, ֆիզիկական վարժություններով մշտապես զբաղվածություն, առողջ ապրելակերպի գաղափարի տարածում:

Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներն են՝ պատանիների և երիտասարդների ներգրավվածության աճ և առողջ ապրելակերպի խրախուսում:

Ծրագրի հիմնական շահառուները՝ Համայնքի ազգաբնակչությունը (երեխաներ, պատանիներ,մեծեր)

Ծրագրի բյուջեն՝ Ընդհանուր բյուջեն՝ 11285.87 հազար ՀՀ դրամ[2]:

Ծրագրի բյուջեի ֆինանսավորում՝ բնապահանական հարկից մասհանվող գումարներ և համայնքային բյուջե:

[2] Տես՝ Հավելված 1

Հավելված 1.

ՆԱԽԱՀԱՇԻՎ - ՀԱՎԵԼՎԱԾ

« 21.0 մ x 11.0 մ ֆուտբոլի փոքր խաղադաշտի կառուցում »

Հ/Հ	Աշխատանքների անվանումը	Արժեքը առանց ԱԱՀ /հազ. դրամ/
1.	Հիմնատակի պատրաստում	2758.56
2.	Եզրաքարերի տեղադրում	305.92
3.	Արհեստական խոտի ծածկույթի իրականացում	8221.39
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	11 285.87

Ծանոթություն* Բնապահպանական հարկից մասհանվող գումարի չափը կազմում է 9 274.1 հազ. ՀՀ դրամ: Ծրագրի ընդհանուր բյուջեի համաֆինանսավորումը նախատեսվում է իրականացնել համայնքային բյուջեի գործառնական դասակարգման «Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն» 5/6/1 «Շենքերի և շինությունների կապիտալ վերանորոգում» 5113 տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածից: